

Kiadó hivatal
ifj. CSÁTHY KÁROLY
 gazd. akad. könyvkereskedése
 DEBRECZENBEN,
 hová az előfizetési pénzeket és
 hirdetésekért kérjük küldeni.

Minden a „Tiszavidék“-et érdeklő kéziratokat, a szerkesztőségi irodába Debreczen, Póster 7-ik sz. alá kérünk beküldeni.

TISZAVIDÉK.

Vegyes tartalmu hetilap.

Megjelen rendszeren Vasárnap.

Nagyobb terjedelmű, mint szintén több ízben megjelenő hirdetések, alku szerint a legjutányosabban közöltetnek.

Nyitván alatt minden három hasábos garmondsor 15 kr. és 30 kr. bélyegdíj.

Előfizetési díj:
 Postán küldve 6.—
 Félévre 3.—
 Évnyegyedre 1.50

Hirdetési díjak előre fizetendők: minden 5 hasábos petil sor egyszeri igtálásnál 5, többszörinél 4 kr. — Bélyegdíj 30 kr.

Előfizethetni **Nyiregyházán** a postahivatalnál. **Debreczenben** ifj. Csáthy Károly gazdasági akadémiai könyvkereskedésében. **Pesten** Grill Károly m. k. udvari könyvárusnál és **Petrik Gézánál**, hohelyszersmind hirdetések is felvétetnek. Egyébiránt a postahivatalok utján, legezlszerűbb öt krajczáros utalvány által.

Előfizetési felhívás

TISZAVIDÉK

folyó évi második negyedére.

Lapunk e folyó negyedévben is tovább folytatja pályáját; az erős akarat, a kitartás, azon eredményt idézte elő, hogy a lapunk iránti pártfogás folyvást növekszik.

Ezután sem téveszti el szem elől ezen lap azon czélt, melyet maga elé kitűzött. Hiven és pontosan akar megfelelni a vidéki közlönnyök nehéz feladatának; esetről esetre figyelemmel fog kísérni minden mozzanatot, minden nemes eszmét, ezután is pontosan a kellő időben megjelenik, s a helyzet és időköz mért czikkjei szabatosssága által igyekeznek egy részt a tudományt népszerűsíteni, a nemes eszméknek barátokat szerezni; más részt mindent elfog követni, és semmi áldozatot nem kimél, hogy a „Tiszavidék“ leghevesebben képviselje a vidék érdekeit.

Mert tulajdonképen egy vidéki közlönnynek ez lehet a legfőbb kötelessége, hivatása.

Jelen évnegyedben adni fogunk több, a vidék érdekeit célzó közleményeket, adni fogunk minden héten egy vezércikket, mely e mult hét eseményeit rövid kivonathban elősorolja.

Lesz ezenkívül újdonsági rovatunk, mely a vidéken történt minden mozzanatot tudomásra juttat.

Minden héten irodalmi rovat czim alatt adjuk az ujlag megjelent könyvek jegyzékét, s egyszerűs mind a méltó munkákra fel hívjuk t. olvasóink figyelmét.

A lapszerkesztését ideiglenesen ifj. Csáthy Károly debreczeni akadémiai könyvárus és kiadó vette át, ez a lap eddigi állásán azonban semmit sem változtat, mivel az új szerkesztőnek több új munkatársakat sikerült megnyerni, a kik teljes biztositókot nyújtnak, a Tiszavidék tartalomdus kiállításáért, más részt teljes reményt fejezhetünk ki az iránt, hogy a „Tiszavidék“ szerkesztése rövid idő mulva egy Nyiregyházán lakó oly férfi kezére bízatik, ki a helyi viszonyok figyelembe vételével, szakképzettsége és avatottsága által, már eddig is szép reményekre jogosító lapunkat a küzdelmes pályán még nagyobb eredményrel tovább vezeti. — Egész tisztelettel kérjük tehát mind azokat, kik lapunkra előfizetni akarnak, előfizetéseiket mentül előbb megtenni, a feltételek lapunk homlokzatán elég világosan állanak. Figyelmeztetjük egyuttal a t. előfizetőket, hogy a postai 5 kros utalványok utján az előfizetés igen egyszerűen megy, ezen indokból új előfizetési iverk szétküldését feleslegesnek találtuk.

Előfizetési díj:

Postán küldve 6 frt. —
 Félévre 3 frt. —
 Évnyegyedre 1 frt. 50

Eszmék a népmivelődesről.*)

A mivelődes történetében a népek azon helyet foglalják el, mely őket természeti hajlamaikból kifejlett miveltségi fokuk szerint megilleti.

De valamint egyéniségeknél, ugy nemzeteknél is a miveltségnek legbiztosb alapja s ennél fogva feltétlen kriteriuma a nevelés.

A népnevelés tehát közvetlen tényezője a népmivelődesnek.

Sokszertű és gyakran ószinte a törekvés, a nemzetek ezen megbecsülhetlen kincseinek megszerzésére

Hanem midőn az e czél elérésére eddig alkalmazott eszközöket behatóan szemügyre vesszük, felénk mered a száraz tény, hogy a nép mivelődes ügye általában, — és kivált hazánkban vajmi keveset haladott előre.

E baj orvoslása végett, nem elég annak okait kipuhatólni, hanem egyszerűs mind a bajt magát gyökerestül kiirtani szükséges.

Ezt minden komolyan gondolkodó ember bevallani kénytelen, kinek a nép java valóban szíven fekszik.

Azonban könnyen bebizonyítható, hogy a sikertelenség, mely a népmivelődes emelésére irányzott kísérleteknek következetes eredményét képezi, azon akadályban rejlik, hogy a kitűzött feladatra nézve, elvek tekintetében nem vagyunk tisztában, s így jobbára oly eszközökhöz találunk nyulni, melyek épen tévutra vezetnek.

Szerény véleményem: hogy népmivelődesnek másként értelme nem lehet, ha az a nemesebb humanistikus alapokra fektetve nincsen.

Némelyek a népmivelődes s azzal együtt a népnevelés kérdésének sikeres megoldását egészen socialpolitikai értelemben óhajtják; s azért nyugodtan várják azt be onnan, honnan legkevésbé remélhető.

Sokan ismét megváltozott anyagi viszonyainknál a népmivelődes fejlődését is tán oly módon képzelik: hogy mint ezelőtt a törvényhozók, ugy intézkedésük folytán, jövő nemzedékünk is tenyeres-talpas politikuskok minőségében lásson napvilágot.

Ily oszlott vélemények között, nem lehet aztán csodálni, hogy demokratikus intézményeink mellett, népnevelés helyett, inkább a hadügy veszi igénybe a nemzet erejét.

Ha a még alig befejezettek látszó német-francia háboru, mint e világ szörnyeinek eddigi egyetlen példája, igazolta volna, miszerint oly nemzet a legboldogabb, mely állami létét minél több ágyu és szuronyra támasztja; akkor az ugynevezett socialpolitikai irányu nevelésmód ellen méltán kifogás nem lehetne; — de így, miután a fájdalmas való kétségelenné tevő, hogy a hadviselés gunyja, arzulcsapása az emberi nem ezredéves mivelődesi törekvéseink, — hogy ily alkalommal a tudomány is fenségét galádul használja fel arra, hogy ön teremtményeinek feldulásával az emberiséget a vad barbarismus nyers korszakába visszataszítsa, és hogy a háboruszkodás által még a győztes fél is kipótolhatlan károkat szenved, — minden további fejtegetés magától elmarad.

Persze, a becsület és dicsőség sajátos felfogásánál, ez máskép nem lehet.

De térjünk vissza a tárgyhoz.

Hogy a mivelődes, illetőleg a nevelés reformját nem annyira a felnötteknél, mint inkább a fiatal sardjádéknál kezdeni szükséges, megvitadni felesleges, — csak hogy nem oly szellemben, amint azt egy némely hangot adó tudósunk gondolja: miszerint a kised-

*) A „mivelődes“ szónak háromszoros értelménél a t. olvasónak fenn van tartva, annak mindenütt az alkalmas magyarázatot adni, mivel nyelvünkben az illető külön kitételek még hiányzanak.

ovodákban, már a játék is commandó-szóra menjen végbe, és a kis honpolgár fűzősij vagy oldaltársoly helyében, könyveit borjuban, hátán hordani szokják, mely rendszabály fentartása által, a hazai ipar számára is lendületet igér.

A legnagyobb magyar, nemes emberszeretettől lelkesülve, alkalmilag mondá: „Építsünk iskolákat, és nem kellend börtönöket építenünk!“ — Abban teljes igaza volt; sőt még azt is lehetne hozzá tenni, mit tanítsanak leginkább az iskolákban?

Ültessetek tudvágyat, akaratot a fiatal nemzedékbe, és a közmiveltség magából ki fog fejlődni.

Szoktassátok a gyermeket józan gondolkodásra, munkásság, szorgalom és megelégedésre. Kedveltesetek meg vele a szelidséget, békeszeretetet, és azoknak édes gyümölcsei áldást hozandnak az emberi nemre; mert a telhetetlenség és kajánosság kölcsönös okai a perlekedés, patvarkodásnak elejét veszik.

Tanítsátok vágyain és szenvedélyein szilárd lélekkel erőt venni, és a társadalmi rend nem lesz annyi eshetőség zavarának kitéve; mert egyesek hiúsága, roszakarata nem lesz képes ámitó ígéretekkel a népet önérdekeire felhasználni s annyira elvakítani, hogy saját sirját ássa — vagy legjobb esetben, maga kezével kovácsolja rabbilincseit.

Neveljete embereket, — és nem kellend végtelen inség közt milliók fáradságos munkáját véres harc kockájától függővé tennetek!

Önként kiviláglik, hogy a népmivelődes templomává a népiskolát kell felemelni; annak felkent első papjai pedig első sorban, hivatásuktól átbuzdult néptanítók legyenek.

Ezzel kapcsolatban a moral-humanistikus irányu párosult fejlesztési rendszerből kiindulva, a gyermekeknek első neveltetés az iskolába belépéséig, érteve a családbani neveltetést, a Fröbel-téle gyermekertek segítségével lenne átváltoztatandó; mely feladat annál fontosabb, minél inkább szaporodik azon gyermekek száma, kik kereset miatt, már zsenge korukban az iskolától elszakadnak, s kik életük hatodik évéig sem részesülnek jó nevelés áldásában, mivel szülőik dolgozni kénytelenek, hogy őket anyagilag is alig fentarthassák.

Másrészt, ez oly kisedekre nézve is elmulasztlan kellék, kiknek szülői az előre haladt civilisatió modern igényeinél, szentebb (?) ügyekkel foglalkoznak, s így a nevelést cselédekre bízzák.

Alaptaan a kifogás, hogy mindenre jobb iskolai törvény kívántatnék. A legjobb törvény mit sem ér, ha a foganatosításba lelket nem tudunk önteni; erre pedig törvény ép oly nélkülözhető, mint szükségtelen. Egyedül rajtuk áll a népmivelődes ügyét ama színvonalra vinni, melyet a felvilágosodás és tudomány részére, világszerte jogos követelményül kikiáltanak.

Annak okáért az egyenlőség elvénél, legyen a kötelem is egyaránt, kivétel nélkül, mindnyájunkké önzetlenül közreműködni, kinek-kinek adománya, tehetsége szerint.

Ezek lennének körülbelül a népmivelődes előmozdítására szükséges teendők; — miről egyébiránt már igen sok szó hangzott el a pusztában.

Azért bátran feltehető, hogy eme igénytelen sorok, is hasonló sorsra fognak érdemesítettetni.

A.—d.

A vidéki népkörök céljairól.

Minden népkörnek fő törekvése a népnevelés, — a nép szellemi erejének kfejítése; — hogy az emberiség mindenemű műveleteinek megismertetése a közélet mozzanatainak átértetése után, képes legyen az, a valódi jót megkülönböztetni az ál-jótól; — azon vétkes törekvés megszügyenítése végett, mely eddig a a nép tudatlanságát örömet felhasználta, a maga önző céljainak kivitelére.

Feladatát tüzte ki ezeknél fogva a kör: helyiségében ottan az időhöz, helyhez s viszonyokhoz alkalmazott munkálatoknak felolvasását. — A felnöttek tanítását, — a népnek azon eddigi közönséges mulató helyről elvonását, mely a nép erkölcsére mindig káros befolyással volt. — Ez okon határozhatja el az olvasó közönség, hogy helyiségében minden olyan ártatlanul mulattató tárgyakat megszeres — mint tekeasztal, sakkjáték, dominó, stb. melyekkel mulatva a gyönyörködtetővel a hasznost össze fogja fűzhetni. Ezek mellett kitűzött céljai közé sorozni óhajtja még — amint körülményei engedi, külön dalárdának és egy kisebbszertű vívó-iskolának felállítását is.

Ezek főbb vonásai egy népkör alakulási indokainak, ily alakban van szerencsénk bemutatni a népcsoportulását, melylyel a társadalmi téren hazafias működésre kilép; bemutatni igenis intó példát a talán jobb módúak, de a közöny által kevésbé érdekeltnek, hogy azok lássák és győződjenek meg, miként a nemes törekvés, a rajtalét és az igyekezet azon tanuságos eredményt idézi elő, miszerint ha akad egyén a gátra, ki valamely nemes célnál az önzetlen vezér szerepét elvállalja s fáradszónal buzog a tevékenység terén egybeteregni népeink különböző rétegeit, a helyes ismeret elfogadására: okvetlenül célzott fog érni, — s a nép bár egy kis fáradság után — de mindenesetre sorakozni fog a gyupont körül; sőt kész arra nézve egy kis okosan alkalmazott áldozatot is hozni, csak hogy a cél tiszta s az indok alaposan kimutatva legyen.

Hány példát hozhatunk fel — ugy szólva a tulajdonképen ugynevezett nép osztályból; mely egy kis ösztönzés után, csakhamar megértve a jelenkor viszonyainak intó szavát; megértve a szellemi kifejlődés hiánya miatt keletkezett veszteségét közérdeklünknek: áldozatkész lélekkel sorakozott és sorakozik ma is — a szent ügy támogatására és nem készt azon nagy cél előharcosává lenni, melynek kivitelén létünk jövőjének nagy része sarkallik. — meg lévén arról győződve, hogy egy közös haza jövő jobb léte, népeinek szellemi kifejlődésében van letéve.

Szerintünk nem követ el senki nagyobb vétséget hazánk ügye ellen, mint aki azon hitet törekszik megerősíteni, hogy a nép nem érett még meg arra, miszerint a társadalmi téren képes legyen szellemi tehetségének kiképezésére sorakozni, — pedig fájdalom, ezt igen sok helyen és igen sok formában hangoztatják ma is az ugynevezett értelmes osztály körében; holott hiszen önképtesen folyik a körülmény helyzetéből, hogy a mit nem ösmerünk, ahhoz vágyunk sem lehet — Hogy lehessen tehát a néptől kívánni, hogy a szellemi élvezethez önként kívánczok, mielőtt azt megismerne, vagy legalább ismerné az utat, mely ahhoz vezet! — Ha tehát oly hathatósan igényeltetik egy állam felemelkedéséhez népeinek értelmi kifejlődése — mit pedig veszélyes önzés nélkül tagadni nem lehet, — bizonyosan nem a népnel van a hiba annak elhanyagolásánál, hanem inkább talán az értelmiség szűkkeblűségében; — elébb kell a népnevelést megkezdeni az arra hivatottnak; elébb fel kellene ébreszteni a vágyat az ismeretek megszer-

zésére, azután követelhetünk tőle érettséget, — mert másként könnyen megeshetik, hogy a nép érettsége utáni várakozás a végtelenségig fog nyulni.

Ezen meggyőződés lengjen át, mint cseppecske a tenger vizéhez hozzájárulni azon óriási szükséglet megoldásához, melyet a jelen európai viszonyok össze halmozódott eseményei annyira köteleltségévé tettek minden hazára, ugy a mi magyar hazánk összes polgárainak is, mint még eddig talán soha, — és a szorgalom eredménye jogosít reményleni, hogy a fáradszónal kitarítás mulhatatlanul biztos célhoz vezet.

N.-V.-D.

Levél Észak-Amerikából.

Egy igen érdekes, Észak-Amerikából Jeffersonville-ből keltezt, magam levél fekszik előttünk, mely jellemző fényt vet az ott uralgó vallási-viszonyokra.

„Most Judiana államban vagyok, — írja egy magyarországi hittérítő, kinek egyik barátjához írt sorsai szíves-séggel közöltettek velünk, — s körülményeim tetemesen megjavultak, amennyiben kizárólag a lelkeséggel foglalkozhatom itt az Ohio partján. Híveim esekély számát vallásos buzgalomuk pótolja; igazi vallásosságot, távol minden babonától, kath. hiteltől — megvalloim csakis Amerikában láttam. Itt, hol számos vallásos és vallastalan felekezet háborítlanul uzi buzgalmat; s a szabadság sokfele, néha igen is cifra fogalmaitól körüláryalt hívekremmi néven nevezendő nyomás sem gyakorolható; hol a férfi- és női szabadkőműves páholyok oly sok intézmény-nyel bírnak és brillant ünnepélyeket rendeznek: a katholicusok oly buzgalmat és vallásosságot fejtenek ki, mely Európában páratlan Van is elég dolga a lelkeseknek, kivált szombaton, midőn egész delután a templomban ül. A papság semmi v a g y o n n a l s e m bír, a hívek adományából és az oltárról el.

Idejövetelemkor sorba jártam híveimet egy aláírásával a templom javára és magam elláthatása végett, miután már előbb az itteni lapban közlétem, hogy a Szt.-Antal templomban ezután jövő vasárnaptól kezdve rendszeren isteni-tiszteletet tartandak és a templompadok delután a többet-ígérőknek fognak kiadatni.

A templompadok a legtöbb jövedelmet szolgáltatják; az első padokat ülőhellyel egyenkint 25 dollaron adtam ki egy évre, az utolsókat 15-ön. Nagyobb templomokban egyegy padért 100—200 dollárt fizetnek, sőt Brooklynban New-Yorkkal szemben, az ottani „fashionable presbyterian templomban“ egy-egy padért 600 dollárt fizetnek évenként.

Az én aláírási-íveim szépen megtelt; ketten öt-öt száz dollárt írtak alá, a többiek kevesebbet, de 25 dollárnál kevesebbet senki, még a négerék sem.

Temetőnk is van, most dolgoznak a kerítésén s a költségek fedezésére febr. 20-án a Mozart-teremben közösem ifjai dramatikai előadást, én pedig egy nagy figyelemmel kísért felolvasást tartottam Magyarország ismertetéséről. A jövedelem 94 dollár 30 cent volt. A temetőben egy — hat koporsóra való hely 30 dollaron kelt el, egy egy magán sír 3 dollár.

A négerék a hitben még nem elég erősek, az enyém és tiéd közt levő különbségről igen rossz fogalmai vannak, még ott is, hol a legdrágább, az élet forog kérdésben.

A methodisták és irlandiak közt a mérsék egyletek (temperance-societe) igen el vannak terjedve, s a szegény németeknek megnehezítik a sörivást, a francziáknak pedig a pezsgőt, melyet itt kizárólag gőzerővel almából.

Vasárnap csendes minden, a vasutak szünetelnek, a korcsmák zárva, s a templomok egésznap nyitva.

A házasság az itteni törvények szerint igen könnyen felbontható, főleg ha a nő hozza okul, hogy férje hütlén, vagy megverte, vagy engedély nélkül r e-

szeg volt. Még az illető korcsmáros is megbüntetik.“

E levél első részéből nem egy életre-való tanulságot vehetnénk nálunk azok, — épen jelenleg, midőn a kath. autonómiai mozgalmak egy kissé felelőtlétek a katolicusok közönyösségét, — hogy az igazi vallásosság előmozdítása végett nem szükséges a papság kezében a hierarchikus hatalom, és a dusan jövedelmező nagy javadalmak; egyéb kell ehhez, s nem a főpapak minden aron való uraskodása.

Heiyl ujdonságok.

— **Májér Antal ur.**, a debreczeni vasuti posta első tisztje, kit a vidéki epügy, mint a debreczeni közönség, előzékenysége, lelkiismeretes s pontos eljárása folytán régóta csakis elnyösen szemlélünk; f. hó 16-ától a nyiregyházi postabivatal főnökét helyettesíti mindaddig, míg az ottani bonyolodott viszonyokat tökéletesen nem rendezdi. A helybeli posta haladására nézve csakis örvendetes lenne itt maradása.

— **Vasárnap.** azaz f. hó 28-án a nyiregyházi Sóstón közebed fog rendeztetni, melyen — ha az idő kedvező leend — a helybeliek tömegesen részt fognak venni.

— **Beküldetett:** Több fuzeres boltban a helybeli törvényszék idej s mult évi Akláiba pakolnak, mi nagy megutközéssel győződünk meg személyesen e dolog miléteiről. Epügy a törvényszék, mint egyesek érdekében ajánljuk az illetőknek későbbi évek után a makulatúrát, mert ott, midőn nem is gondoljuk, káros következményeket érhetünk el.

— **Városunk egész héten át** igen nagy élénkségnek volt kitéve, midőn is mindennap a Galicziából hazatérő magyar huszárök egy-egy csapatját láttuk. Szinte jólesett szemünknek a régóta nem látott s valóban ily jókölsejü igazi magyar katonaságot szemlélünk; e látvány után eszünkbe jutának honfaink vitéz tettei.

— **A nyiregyház-ungvári vasut** munkálatait szépitészeti szempontból Nyiregyháza környékén, a kormány rendelte folytán ideiglenesen beszüntették. F. hó 19-én v a n k a lunre ur vezérigazgató egy vegyes bizottsággal Nyiregyházaan volt s a vidéket egész Csapig megszemlélvén, az előbbi vonal kijelölését mellőzve, egész új kiméréseket határoztak el, mely kimérések csakis városunk kárára történnek, mivel az erdő ezen új vonal folytán sokat szenved. Ajánlatos lenne ily tervekről előbb gondolkozni, nem pedig a munka folyamata alatt.

— **Illincz Gyula** helybeli szorgalmas könyv-árusunk egy igen életrevaló vállalatot létesít; ugyanis: Bécsből egy dombornyomású prése (Visites carte ala minute) e napokban érkezett meg, mely által 1/4 óra alatt levélpapír s látogatójegy igen diszesen készülhet el. Ajánljuk olcsósága folytán a közönség szives párfogatásába. 100 látogatójegy egy soros 60 kr. két soros 80 kr.

— **A huggai vendéglő** bérlijét mult szerdán viradóra több fegyveres rabló kirabolván, halálosan elverte s megsebzé. Kétezer forint készpénzt s minden értékes cikket saját szekerére felpakolván, lovaival együtt elvitték. A tetteseket nyomozzák, s mint hírlík, a szolgálat utasítása után már elfogattak.

— **A ujfehértói Sóstó medre,** a mult évi esős időjárás folytán, egész megtelt, ugyannyira, hogy májusba a régi furdót, mely a 48-as évek alatt igen látogatott volt, ismét megnyitják; a szobákat csinostják. Ezen furdót ajánlanunk sem kell szabolesmegyei közönségünk párfogatásába, mert e szép római kilátás maga fogja magát ajánlani, mint az ostendei furdó.

— **Nyiregyházi kereskedő-egylet,** mint tudjuk, párév előtt megalakult, mely egylet partolás hiánya miatt két hó előtt felbomlott, s mivel az illetők a pártoló tagok pénzéről mai napig sem számolták, mint biztos

TÁRCZA.

Egy szív regéje.

I.

Komor arczal a templom közepén,
Magas oszlopok állnak mogorván,
Óriás szárnyként lomhán feketén;
A nagy boltozat rájuk hajolván.
Csendes fohászba száll az ima át,
Majd lassu ének hangjába vegyül,
Elringatván a szívek bánatát
Zeng esodásan, zeng véghetetlenül.
Gloriás fényben majd sugárt bint szét,
A lenyugovó esti alkonyat;
S enyhe esőkjával felkölti ismét,
A csendben alvó néma szobrokat,
Kitisztulnak a redős homlokok,
Mindenik vonás ujra kiderül,
Oh miként régen fénylik mosolyog;
Titkos varázs közt észrevétlenül.
Mig a szálló fény tisztán ragyogván
A szent arczokat sugározza át
S lesz lángból szövődött borostyán,
Előhíve a sirok tavaszát,
A magas oltár fénynyel van tele,
Felemelkedni látszik csendesen,
Tul a földön s a szálló fellegen
Az angyalok szárnyakat kibontják,
S ah elreptüni készül mindenik,
Ajukon zengve csendes zsolozsmát,
Az örök hárfá hurját pengetik,

Setét sirjokból kikeltek talán.
A földi porba hullott századok,
Által aludva hosszú éjszakán,
Oh ma minden él, feltámad, — s ragyog!
Kitárja a lélek fáradt szárnyát,
Mit megtépedt a hosszú küzdelem,
Tudja oda fen epedve várják.
Ottan a mosoly örök, végtelen,
Zeng, száll az ének csendes hangjain,
Elszenderülve a ki szenvedett;
Megtört szívekben elpihen a kin,
S virágok nőnek a sebek helyett.
Halovány ifju áll némán, merőn.
Mint halottaknak gyászos sirhalmán,
A sötét sírkő csendes temetőn,
Elalélt fejét busan lehajtván;
„Hosszu vonaglás a meddő tusán,
A seb itt vérzik égő szíveimen,
Oh jer, emelj fel a kínok után,
Ki dicső és nagy vagy örök Istenem. . . .“
Fáradt karjait égfelé tárván,
Szemére egy köny jó le fátyolul,
Idegen tájról tévedt szívárvány
S aztán — az oltár elé leborul
Feltámad a vágy, mely temetve len
Soká álmodott a szív rejtekén
Mig megérintve lágyan csendesen,
Felkölti ujra egy titkos remény.
Égő arczán fénylő mosoly lebeg.
— S haj ben a szív ujra feléll, örül.
Mint fénynyel behintve a reméket.
Ragyogva járnak az eget körül.
Arczának pírja új lángba kigyul
Tüzes nyilvezzok a szem sugarak

Mint mikor a sziklák falairul
Égő pillantással néz le a nap.
Halovány szüz fényes fehér szobor,
Az oltár előtt pihen, térdepel
Aján az ima lány zenéje foly, —
S tiszta szárnyakon tör az égre fel
Miért száltál a földi rögre le,
Sokkal fényesebb oda fenn a menny.
Haj, itten az ut tövissel tele
Itten nem terem balzsam soha nem.
Szemed sugarát ne szórd, megvakít,
Lelkembe forrva megbüvölt leszek
Várj! megkötöm reményem szálait
Mit összetéptek átlozott kezek.
Már régen hallám léptednek nyomát
A hová te lépsz a hely áldva lész
Szállj, miként szellő a virágokon át
S pihenj szíveimen hogy ha jó a vész
Én koldus vagyok, szánj meg engemet
Oh maradj még csak egy pillanatig,
Gyogyítsd meg sebam, — régen szenvedek
A fény lángolóbban kezd szállani
Komor falakon töredezve szét
S megkoszorúzzák égő szárnyai,
A szenvedésnek martyr gyermekét

(Folyt. köv.)

A szabolesi összeesküdtek.

(Rajz a multból.)

(Vege.)

A zaj tetőpontra hágotl, midőn a terembe három vitéz lépett.
Zrínyi Péter nagy nehezen a csendet helyre állítá.
A három ujonnan érkezett vendég foglalta el a terem közepét.

kütfőből tudjuk, folyamodtak a miniszteriumhoz s pénteken volt a felett a tárgyalás. Mi biztosan hisszük, drágán fogják ezen összeget visszafizetni.

Nagy-Kállóban f. hó 19-én, azaz szerdán nagy tűz volt. Ugyanis egy bolt kigyuladván Kállay Akosné nagysága egyik házában, az egész ház menthetlenül leégett. A kár igen nagy, szerencse, hogy a ház biztosítva volt.

Nyiregyháza környékét 8 fegyveres rabló, igazi szegény legények fenyegetik. Biztosan tudjuk, hogy tegnap, azaz csütörtökön este Elek Ferenc urat is meglátogatták a Simán, ki őket amúgy magyarosan megvendégelve, „Isten áldja meg az urat“ köszöntéssel jőéjt kívánták.

Mivel a rablások jelenteg Nyiregyháza környékén nagyon gyakoriak, tevékeny főkapitányunk Kralovanszky Gyula ur, a f. év február havában megyei gyűlésen hozott határozat folytán, erélyesen örkönik, hogy kiknek van engedélyük fegyvertartásra, s szigorúan bünteti, kik ezen engedélyt megszegik. Igen helyes intézkedés, bár más városokban is így történnek.

Nyiregyháza környékén de különösen Tiszamentén ez idei eszések miatt a repce-termés között, egy új bogárfaj iszonyú pusztítást visz végbe, úgy annyira hogy repce-termellőink a legesekelebb termést is alig várják. Legtevékenyebb gazdáink ilyen csapás miatt egészen felakarnak hagyni a repce-termeléssel mely miatt az olaj czikkék árai nagyon felrúgnak mint most is láthatjuk.

Hírek.

Püspök-választás. A tiszántúli ref. egyházkerület april 20-diki közgyűlésében bontatták fel a superintendensi állomásra az egyházaktól beérkezett szavazatok.

Hajnal Ábel békési esperest a szavazatok összeszámítására kinevezett küldöttség részéről következőkben jelenté ki az eredményt:

Révész Bálint urra az 578 szavazattal esett 472; és így superintendensül elválasztott.

Azonkívül szavazatokat kaptak: K. Tóth Mihály 57., Révész Imre 41., Kiss Áron 4., Hajnal Ábel 1., Nagy István 1., Kozma József 1.

Az eredmény nem volt vártalan. Mégis rendkívüli lelkesedést keltett az eredmény kihirdetése.

Dégenfeld Imre gróf főgondnok, Hajnal Ábel esperest és Csanády Sándor segédgondnokot kinevezte, megvinni az ünnepelt férfinak az örömhirt s felhívni őt a megjelenésre. Ki is roppant éljenzések közben megjelenván, rövid férfias beszédében fejezte ki köszönetét, s ígéretét, hogy szilárdul igyekszik megállni a téren, mire a közbizalom szólta. Hangsúlyozta beszédében a szabadelvűséget igazságos eljárást s a ref. vallási önkormányzatot; — mire lelkes éljenzések következtek. Felesketése ma fog megtörténni.

Biróy Béla soroksári honpolgár 300 házlyre osztván fel birtokát, ezeket eladta s „K o s s u t h e l e p n e k“ nevezé el, egy telket Kossuth Lajosnak tartván és ajánlván fel. Kossuth az elnevezésbe beleegyezett, de a telket nem fogadta el. „En nem szoktam — úgymond — ajándékot elfogadni. Nem vagyok eléggé gazdag hogy tessesem, mert nem viszonzhatnám“, — és ajánlja, hogy ezt egy csonka honvédnek ajándékozza.

N Szerencse a szerencse ellen-ség b e n. Mily nagy vigyázattal kell a fegyverrel banni, egy újabb tény bizonyítja. Kabán egy ottani földbirtokos nagy fia egy fegyvernek kissé meglazult csövét meg akarván erősíteni, alkalmasint nem nézte meg, valjon a fegyver meg van-e töltve, a tusával földhez ütött és a fegyver elsült kezében úgy, hogy a golyó éppen arca mellett egyenesen homloká felett kalapját átlukasztotta; csak egy hajszállal tovább és a golyó fejébe furódik, elképzel-

— Nincs veszteni való időnk — szólott egyik — a Rákóczy uram jóféle tokaji bora megtette a hatást; nemzetes bíró uram pinceszébjéből mind kigorgették a hordókat a német katonák, s a várpiacon ott idógnak. — Előre tehát, mire megvirad Kálló már hatalmunkban lesz.

Zrinyi Péter uram kigyöngyöltette azt a régi zászlót, mely alatt ősei is harcoltak, kezét ég felé emelte, s felhívta a jelenlevőket hogy esküdjének.

Ünnepi csend következett, mindenki lelkesülve várta, mi fog következni?

Zrinyi Péter mondta az esku szavait, utána több százan, a kik a hazáért síkra szállottak.

Az eskuben az foglaltatott: hogy Magyarországot felszabadítják az idegen uralom alól, s Magyarország akként fogja magához olni Erdélyt, mint az édes anya gyermekét.

Előre? — szólal meg több hang. Alig egy pár perc alatt kiugrottak a kardok hüvelyekből, s a lobogó fátylak halovány világában a hős csapat utnak indult, azon czéllal hogy Kállót beveszi.

A csapat élén ott láttuk Szabolcs megye előkelő főurait, egyik ősz mint a galamb, a másik ifju, de mindeniknek lelke a haza szent szerelmével van tele, s mindeniknek arcán a lelkesedés és a harczvágy van írva.

Kálló ez időben felette nagy szerepet játszott, ezen vidéknek ugyszólván kulcsa volt. — Ügyeltek is rá nagyon, sohasem fogyott ki belőle a várőrség, védműveink jókora ágyuk nyújtózkodtak, hogy a ki a vár közelébe találna jönni, érzékeny lezékét kapjon. — Megjárta már egyszer maga Zrinyi uram is, a ki e helyet valami héja fészeknek gondolta, azonban a tapasztalás megtanította rá, hogy csakugyan családott.

Kálló a történetben úgy említették, mint a magyar királyság végvára, 1644. ide érkezett Rákóczy György fejedelem vállalatának indokait tudató körlevélben a felső magyarországi megyéket felkelésre, a kapitányokat pedig a várak feladására unszolta, s a vallási és politikai szabadságnak sokszoros bántódását, s több mint 200 protestáns templomnak erőszakos elfoglalását elszámálva, felhívja a megyéket és városokat, miszerint azok tőle vennének példát, ki a hadjáratra elszánt jó indulatból, s tárházának ki-

hetni aztán a megrémült szülék örömét a különben derék fiúnak illetően megmenekülésén.

Irodalom.

— „Magyar Család“ czim alatt Pesten f. évi május hó 1-ső vasárnapján egy új szépirodalmi és mezőgazdasági hetilap fog megindulni. Felelős szerkesztő Vuchetich Endre, társszerkesztő Borostyáni Nándor. E vállalat figyelemreméltó feladatot tűzött maga elé, amennyiben célja a gazdasági érdekeket híven és kimerítőleg képviselni; e mellett szépirodalmi részében mulattató olvasmányokat hozni. Így ha helyét betölti, a „Magyar Család“ nélkülözhetetvé teszi azt, hogy a magyar gazdák közönség két lapot kénytelenítessenek járattai, egy szép irodalmi és egy gazdasági lapot; a „M. Család“ mindkettőt egyesíti magában. Az új vállalat vasárnaponként fog megjelenni 12 oldalon, olykor rajzokkal díszítve. Előfizetési ára negyedévre 2 frt 50 kr.; félfévre 5 frt; egész évre 10 frt. Az előfizetési pénzek a „M. Család“ kiadó hivatalába, váczí-utca 12. sz., küldendők.

— Megjelent s szerkesztőségünkhez beküldött: az „Omibus“ czimú politikai és társadalmi napilap mutatványzáma, szerkeszti Balázs Sándor; előfizetési ára félfévre 5 frt, mely összeg a kiadó-hivatalhoz (Pest, barátok tere 8. sz. a Nösedá Gyula könyvnyomdájába) küldendő. Kisebb alakja dacára igen élénk és változatos tartalommal bír, s így méltán ajánlhatjuk az olvasó közönség figyelmébe.

— A katolikus önkormányzatot szervező gyűlés két pártja, főbb eltéréseikben összehasonlítva. Egy congressusi képviselő által. Pest, 1871. Aigner Lajos bizománya. 8 r. 13 lap. Ára 10 krajczár.

A röpirat német és tót nyelven is megjelent. — A következő zeneművek jelentek meg: „Jachson Haines“ korszolya polka mazurka. Ára 55 kr. — „Bombardirt polka“, zongorára Schindler Józseftől. Ára 50 kr.

Nyilt-tér.*)

„Nagy fájdalommal vettem annak hírét, hogy ügyeim a tisztelt közönség előtt tudva vannak, s rólam különféle kőszá-hírek kerengenek.

Érezve azt, hogy az ellenem emelt vádakban bűnös nem vagyok, kötelességemnek tartom a tiszt. közönséggel tudatni, hogy a törvényes eljárás eredményét, mely ügyeimben hozatni fog, s réám nézve csak kedvező leend, annak idejében közzéteszem.

Nyiregyháza, április 17-én 1871.

Kahanowicz Turzei lovag

Turzászki Antal Viktor,

es kir. hadnagy
a 79-dik számú gyalog seregrendben.

Magyar-Államvasutak menetrende.

Pest—Salgó-Tarján.

Pestről ind.	7 óra 30 pr	10 óra 35 p. é.	9 ó. 56 p. d. e
Kőbánya	7 „ 56 „	10 „ 41 p. é.	10 ó. 7 p. d. e
Gödöllő	8 „ 30 „	12 „ 26 p. é.	11 ó. 42 p. d. e
Hatvan	9 „ 50 „	2 „ 45 p. é.	1 ó. 10 p. d. u
Pásztó	10 „ 39 „	4 „ 15 p. é.	2 ó. — p. d. e
S.-Tarján ér.	11 óra 20 p. r.	3 óra 32 p. r.	5 óra 24 p. r

*) Ezen rovatban közölt czikkékért nem vállal felelősséget a Szerkesztőség.

Szerk.

ürítésével nem gondolna, országbeli házából és esendes nyugalmából kimozdult.

Ezek a kronika szavai. — Látható tehát, hogy Kálló Rákóczy György fejedelem alatt is mily jelentékeny szerepet játszott.

1660-ban azonban második Rákóczy György özvegye Báthori Zsófia I. Leopold hatalma alá adta a békeség okáért.

Ezen idő óta Kállóban német helyőrség tanyázott, és pedig a vidéken temérdek kárt is okoztak a csapatok a szegény népek, kiki menve egyik vagy másik helység határába, s természetesen üres kézzel nem tértek vissza.

A föld népe mit tehetett ezen erőszakosságok ellen? Túrta a mig túrhette, s gyakran megeseit, hogy a vitéz urak közül, a kik a nép vagyonát elcsajátítani annyira jól tudták, nem egy kettő maradt ott zálogban, — örökre.

Felvéve történeti rajzunk fonalát, most is épen úgy történt, a kállói őrség a Rákóczy uram jóféle borait megízlelvén, virágos kedvében volt. — A téren össze ölelköztek, s járták a táncot.

Egy csapatnak az a kedvencz gondolata jött: jó volna a szomszéd helységbe is átnezni háztűz látni; ott úgy is szóp fekete szemü menyecskének vannak s a gyiklest hordozó urak nagyon szeretetre méltók, — az egész kis kaland igen mulatságosnak tetszett.

Ugy is lett, egyik része az őrségnek a szomszéd helységbeke szédelt, a másik rész mámorba temette magát.

Igy történt meg azon nem várt eset, hogy midőn Zrinyi Péter az összeesküdekkel Kálló alá érkezett, Kállót ugyszólván védtelenül találta.

Nem is késett, rohamot fuvatott, s a megrémült várőrség akkor vette magát észre, mikor az ellenség befészkelte magát.

Csak később tértek vissza a szomszéd helységekbe az elszedelt portyázók, a kiket Zrinyi uram jobbra foglyul ejtett.

Zrinyi katonái közül alig egy pár esett el a harczterén, mig a várőrség jórésze halva maradt.

A kállóiak nagy örömmel siettek Zrinyi udvözlésére,

S.-Tarján — Pest.

S.-Tarján ind.	10 ó. 47 p. d. e.	10 ó. 20 p. é.	1 ó. 12 p. d. u
Pásztó ind.	11 ó. 33 p. d. e.	11 ó. 37 p. é.	2 ó. 20 p. d. u
Hatvan ind.	1 ó. 10 p. d. u.	1 ó. 28 p. é.	3 ó. 48 p. d. u
Gödöllő ind.	2 ó. 6 p. d. u.	5 ó. 6 p. é.	5 ó. 16 p. d. u
Kőbánya ind.	2 ó. 39 p. d. u.	4 ó. 52 p. r.	6 ó. 40 p. d. u
Pestre ér.	3 ó. 4 p. d. u.	5 p. r.	6 ó. 48 p. d. u

Hatvan — Miskolez.

Hatvanból indul	9 óra 40 p. r. d. e.	2 óra 23 p. r. éjjel
Füzes-Abony indul	12 óra — p. r. d. u.	4 óra 39 p. r. éjjel
Miskolez érkezik	2 óra — p. d. u.	7 óra 20 p. r. éjjel

Miskolez — Hatvan.

Miskolezről indul	8 óra 15 p. r.	8 óra — este.
Füzes-Abony indul	10 óra 10 p. r. d. e.	10 óra 40 p. r. este.
Hatvan ér.	12 óra 25 p. r. d. u.	1 óra 8 p. r. éjjel.

Zákány — Zágráb.

Zákány indul	5 óra 35 p. d. u.	7 óra 22 p. r.
Körös indul	5 óra 27 p. d. u.	9 óra 44 p. r. d. e.
Zágráb érkezik	7 óra 52 p. este	12 óra 59 p. d. u.

Zágráb — Zákány.

Zágráb indul	7 óra 25 p. r.	9 óra 2 p. r. este.
Körös indul	9 óra 35 p. r.	12 óra 7 p. éjjel.
Zákány ér.	11 óra 22 p. r. d. e.	2 óra 25 p. r. éjjel.

Vámos — Györk — Gyöngyös.

Vámos Györk indul	11 óra 44 p. r. d. e.	3 óra 29 p. r.
Gyöngyös ér.	12 óra 19 p. u.	4 óra 4 p. r.

Gyöngyös — Vámos — Györk.

Gyöngyös indul	9 óra 47 p. d. e.	11 óra 33 p. éjjel.
Vámos Györk ér.	10 óra 16 p. d. e.	1 óra 2 p. éjjel.

Nyiregyházi terménycsarnokban bejegyzett termények árjegyzéke.

Év. 1871.

Április hó 19

Alsó-ausztriai mérő szerint	Piaczi ár	Vám-mérséka	Legalant		Legfent	
			frt.	kr.	frt.	kr.
Búza	4 —	v. m.	4 —	5 —	50 —	
Kétszeres	— —	—	— —	— —	— —	
Rozs	3 —	80/82	3 —	5 —	3 — 10	
Arpa, serfőzésre	— —	—	— —	— —	— —	
„ táplálékra	1 90	70	2 —	2 —	5 —	
Zab	1 80	40/42	1 80	1 —	90 —	
Kukoricza	2 40	—	2 —	3 —	50 —	
Bab	2 75	v. m.	3 45	4 —	20 —	
Köles	2 —	—	2 —	2 —	10 —	
Bükköny	— —	—	75 —	— —	— —	
Mák	— —	—	— —	— —	— —	
Repeze	— —	—	— —	— —	— —	
Lenmag	— —	—	25 —	3 —	75 —	
Vörös lóhere	— —	—	— —	— —	— —	
Luczerna	— —	—	— —	— —	— —	
Olaj	— —	—	25 —	— —	26 —	
Szesz, magyar iteze	— —	—	21 1/2 —	— —	21 1/2 —	

Bécsi távirati börze-tudósítás. ápril. 15.

Cs. kir. arany 5—86. — Ezüst 122.—50.

Ideiglenes felelős szerkesztő: ifj. Csáthy Károly.

s mire a nap megviradt, már ott lengette a hajnali szellő azon zászlót, a mely Kálló bevételéről, Zrinyi Péter dicső daláról beszélt.

Kállóban csaknem minden háznál öröm ünnepet ültek, s Szabolcs megyében midőn hire futott Kálló bevételének, tömegesen hagyták el tűzhelyeiket és családjaikat, hogy csatlakozzanak Zrinyi Péter seregéhez.

Zrinyi és Rákóczy közel látták már czéljukat, Magyarország felszabadítását már ténynek hitték. — Az onodi és szendrői várakból már ekkor a német őrizeteket kiverték.

Zrinyi tehát arra gondolt hogy Szathmárt veszi be, mint a mely hely czélja kivételében felette fontos szerepet játszik. Szathmárt csakugyan be is vette, annak commendánsát Aranyos Medgyesnél találván, lovasságától megfosztotta Zrinyi ezután parancsot kapott a tokaji vár lövöldözésére.

E közben rosra fordult a koczka, Kaszoni Márton Bécsbe ment, s feljelentette az összeesküdeket. — Ezután szomorú dolgok következtek. — A felkelőknek szerencse csillaga lehanyatlott.

Az összeesküvés felderítésére vértörvényszékek alkottattak. Az összeesküdek hosszu viszontagságok után menekülni voltak kénytelenek, Zrinyi, Nádasdy és Frangepán elfogattak, s 1674-ben ápril 9-kén Bécsben Nádasdy, Bécsújhelyben pedig Zrinyi és Frangepán lefejeztettek.

Ily szomorú véget ért Zrinyi Péter s így törték szét az ő álmai, melyeket honszeretet és hazafiság lengtetek át, de a melyek a viszonyok mostohasága miatt porba hullottak.

A magyarországi nemes urak közül számszerint háromszázan fogattak el, kiknek jó része szabolcs megyei volt.

Vértanu halált halt Fugedi Nagy András, hóhér pallos alatt mult ki, Bonizs Ferenc is a mondott év april 30-kán. — A többiek számkivetésre és fogságra ítéltettek.

Ez lön az összeesküdek gyászos vége. — Az eszmét azonban nem ölhették meg, mint a testet, mert nem sokára ujra megdördültek az ágyuk és lengtek a zászlók! azon elvekért, a melyek mindörökké halhatatlanok.

